

Inleidend Memo:

Motie CDA Gemert-Bakel over bevolkingsonderzoeken borstkanker en darmkanker

In Gemert-Bakel hechten we grote waarde aan preventie: voorkomen beter is dan genezen. Uiteraard eerst en vooral vanwege het menselijke aspect, het voorkomt veel leed van de mensen die het slachtoffer van deze ziekten worden. Maar het heeft ook een economisch aspect, het voorkomt uitval van mensen die de samenleving hard nodig heeft en hogere zorguitgaven op termijn.

De bevolkingsonderzoeken hebben zich bewezen als belangrijke instrumenten daarin en dienen optimaal toegankelijk te zijn.

Daarom is het spijtig dat voor het bevolkingsonderzoek borstkanker de toegang onlangs beperkt is. Voor het bevolkingsonderzoek darmkanker wordt helaas een leeftijdsgroep (50 tot 55-jarigen) uitgesloten, op achterhaalde gronden, waarin juist in toenemende mate gevallen voorkomen.

CDA Gemert-Bakel wil een motie indienen die de staatssecretaris van Volksgezondheid oproept de beperking voor het BVO borstkanker terug te draaien en de 50 tot 55-jarigen toegang te geven tot het BVO darmkanker.

Bevolkingsonderzoek borstkanker

Staatssecretaris Blokhuis heeft besloten vanaf januari 2021 de periode tussen twee uitnodigingen voor het bevolkingsonderzoek naar borstkanker tijdelijk te verlengen naar maximaal drie jaar. Deze tussenperiode was twee jaar.

De Staatssecretaris geeft twee redenen voor zijn besluit. Enerzijds is dit het reeds bestaande tekort aan screeningspersoneel bij het bevolkingsonderzoek. Anderzijds heeft door de uitbraak van het nieuwe coronavirus het borstkankeronderzoek enige tijd stilgelegen en kunnen sinds de herstart door de coronamaatregelen minder vrouwen per dag onderzocht worden dan normaal.

De verlenging naar maximaal 3 jaar als tijd tussen 2 onderzoeken geldt evenwel voor elke leeftijdsgroep en geldt tot in ieder geval januari 2024.

In heel Nederland ontvingen voor de verlengingsmaatregel ongeveer 1,3 miljoen vrouwen een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek borstkanker. Daarvan doen ongeveer 1 miljoen vrouwen mee aan het onderzoek. Met de verlenging van de periode tussen onderzoeken in krijgen ruim 400.000 minder vrouwen een uitnodiging per jaar.

Volgens hoogleraar De Koning en het RIVM zal latere opsporing leiden tot meer zwaardere therapieën en circa 57 vrouwen meer die aan borstkanker overlijden per jaar.

Weliswaar is het mogelijk om borstsonderzoek te vragen los van het bevolkingsonderzoek. Echter daarvoor is nodig dat een vrouw én zelf klachten constateert én de huisarts na consult een verwijzing voor borstsonderzoek uitschrijft.

CDA Gemert-Bakel vindt dat sprake is van een ongewenste en zorgelijke situatie. Het tijdelijke effect van corona maatregelen op het aantal vrouwen dat per dag kan worden onderzocht is begrijpelijk. Een (structureel) tekort aan screeningspersoneel dat zo omvangrijk is dat de capaciteit nu met ca. 33% verlaagd moest worden, moet de Staatssecretaris bekend zijn geweest geruime tijd voor het treffen van de verlengingsmaatregel per januari 2021.

CDA Gemert-Bakel wil daarom, met een motie, de regering oproepen om de periode tussen twee uitnodigingen voor het bevolkingsonderzoek naar borstkanker terug te brengen naar 2 jaar. Dit dient gerealiseerd te worden zo kort mogelijk nadat corona maatregelen die het aantal onderzoeken per dag beperken zijn afgelopen. De frequentie van eens per maximaal 2 jaar dient dus hersteld te zijn ruim voor januari 2024.

Bevolkingsonderzoek darmkanker

Daarnaast wil CDA Gemert-Bakel de regering oproepen de deelnamegrens voor het bevolkingsonderzoek darmkanker te verlagen van 55 naar 50 jaar.

Het bevolkingsonderzoek darmkanker spoort in Nederland duizenden gevallen van darmkanker op en weet op termijn 1 op de 3 sterfgevallen van deze ziekte te voorkomen.

Darmkanker is een van de meest voorkomende vormen van kanker. In Nederland kregen in 2020 maar liefst 11.694 mensen darmkanker. In 2019 overleden er bijna 5.000 mensen aan deze ziekte. Hiermee staat darmkanker op de tweede plaats van kankersoorten waaraan mensen in Nederland overlijden.

Darmkanker geeft vaak pas in een laat stadium klachten. Daarom is vroege opsporing zo belangrijk. Hoe eerder de diagnose wordt gesteld, hoe meer kans er is op genezing.

Wanneer men er op tijd bij is, is de overlevingskans na 5 jaar ongeveer 95%. Wanneer men er laat achter komt is dat maar 12%.

Daarom is in 2014 het bevolkingsonderzoek naar darmkanker van start gegaan. In Nederland wordt iedereen in de leeftijd van 55 – 75 jaar elke 2 jaar uitgenodigd met een ontlastingstest. Worden in die test sporen van bloed gevonden, dan wordt de deelnemer doorgestuurd voor een darmkijkonderzoek (coloscopie).

De Europese richtlijn schrijft voor dat een bevolkingsonderzoek begint op 50-jarige leeftijd. Hiervan is destijds afgeweken, omdat onvoldoende capaciteit beschikbaar was voor het aantal te verwachten vervolgonderzoeken. Inmiddels is er voldoende capaciteit om ook mensen tussen de 50 en 55 jaar in de screening te betrekken.

Artsen zien een stijging in het aantal mensen dat voor hun 55ste darmkanker ontwikkelt. De Maag Lever Darm Stichting pleit, gesteund door artsen en hoogleraren voor het vervroegen van de deelnameleeftijd naar 50 jaar. Dat is in lijn met Europese richtlijnen, levert gezondheidswinst op en is relatief eenvoudig in te voeren. Zij geven aan dat het verlagen van de deelnameleeftijd tussen de 750 en 1000 sterfgevallen per jaar kan voorkomen.

Daarom wil CDA Gemert-Bakel in eerder genoemde motie de regering oproepen gehoor te geven aan de oproep tot verlaging van de startleeftijd.